

Nervilia mekongensis, Cây Lan Mới

Phytotaxa 247 (4): 267–273
<http://www.mapress.com/j/pt/>
 Copyright © 2016 Magnolia Press

Article

ISSN 1179-3155 (print edition)
PHYTOTAXA
 ISSN 1179-3163 (online edition)

<http://dx.doi.org/10.11646/phytotaxa.247.4.4>

Studies in Asian *Nervilia* (Nervilieae, Epidendroideae, Orchidaceae) VI: *N. mekongensis*, a new species from Thailand, Cambodia, Laos and Vietnam

STEPHAN W. GALE¹, ANDRÉ SCHUITEMAN², SANTI WATTHANA^{3,4}, TOMOKI SANDO⁵, KEOODONE SOUVANNAKHOUMMANE⁶, LEONID AVERYANOV⁷ & SOMRAN SUDDEE⁸

¹Kadoorie Farm and Botanic Garden, Lam Kam Road, Tai Po, New Territories, Hong Kong; E-mail: stephangale@kfbg.org

²Herbarium, Royal Botanic Gardens, Kew, Richmond, Surrey TW9 3AB, United Kingdom

³Queen Sirikit Botanic Garden, P.O. Box 7, Mae Rim, Chiang Mai, 50180, Thailand

⁴School of Biology, Institute of Science, Suranaree University of Technology, 111 University Avenue, Suranaree Sub-district, Muang District, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

⁵259/12 Chokchai-Kornburu Rd., Thoong Aruan, Chokchai, Nakhon Ratchasima 30190, Thailand

⁶Pha Tad Ke Botanical Garden, Ban Wat That, PO Box 959, 0600 Luang Prabang, Lao PDR

⁷Komarov Botanical Institute, Russian Academy of Science, Prof. Popov Str. 2, St. Petersburg 197376, Russia

⁸Forest Herbarium, Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation, Chatuchak, Bangkok 10900, Thailand

Mới đây giáo sư, tiến sĩ Leonid Averyanov có gửi cho chúng tôi 5 tài liệu nói về 5 loài thảo mộc mới tìm thấy ở VN và các nước lân cận, trong số đó có 2 cây lan:

- *Aerides phongii* đổi thành *Holcoglossum phongii*
- *Nervilia mekongensis*

Trong phạm vi bài này chúng tôi chỉ đề cập đến cây *Nervilia mekongensis* mà thôi. Theo các khoa học gia kể trên, cây lan này được mô tả theo mẫu vật đã thu thập được ở Thái Lan và Lào. Cây này khá giống với cây *Nervilia fordii* nhưng khác ở chỗ dò hoa ngắn và to hơn, hoa cũng khác hơn và không có những đốm tím sậm trên mặt lá.

Nervilia mekongensis dò hoa cao từ 7-18 phân, hoa 4-8 chiếc, dài 9-22 ly, ngang 1.6-2.5 ly, cánh hoa màu xanh nhạt, môi hoa màu trắng đầu lưỡi tím.

Các khoa học gia Nga Việt đã tìm thấy cây lan này tại Vũng Tàu, Côn Đảo, Bãi Cạn vào tháng 4-1993, tại Quán Ba, Hà Giang gần Sin Hồ tháng 5-2002, và tại Cúc Phương, Ninh Bình vào tháng-2004.

Theo sự sưu tầm của chúng tôi, Việt Nam hiện đã có 8 giống *Nervilia*, trong số đó có 2 cây hoa rất giống với cây *Nervilia mekongensis*, đó là:

1. ***Nervilia aragoana*** Commons ex Gaudich. 1826

Đồng danh: *Aplostellis flabelliformis* [Lindl] Ridl. 1924; *Nervilia carinata* (Roxb.) Schltr. 1911; *Nervilia flabelliformis* [Lindl.] Tang & Wang 1951; *Nervilia scottii* (Rchb.f.) Schltr. 1911.

Ảnh: Leonid Averyanov

2. ***Nervilia fordii*** (Hance) Schltr. 1911

Đồng danh: *Pogonia fordii* Hance 1885.

Ảnh: Nguyễn Minh Đức

Ảnh: Nguyễn Minh Đức

Tên Việt: Trân châu trắng (PHH) Thanh thiên quý trắng (TH).

Ảnh: Nguyễn Minh Đức

Mô tả: Địa lan nhỏ, chùm hoa cao 15-30 phân, hoa 3-5 chiếc, to 2.5 phân, nở vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Hoàng Liên Sơn, Sơn La, Hòa Bình.

Chúng tôi nhận thấy có sự khác biệt giữa bông hoa của các cây lan này với hình ảnh trên Internet:

Nervilia aragoana

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Orchid Species

Nervilia fordii

Ảnh: Nguyễn Minh Đức

Ảnh: Orchid species

Gần đây anh Nguyễn Minh Đức, Câu lạc bộ Trường An ở Hà Nội có bỏ lên Facebook tấm hình một cây *Nervilia*, không biết cây này có phải là cây *Nervilia mekongensis* hay là cây *Nervilia fordii*. Không có mẫu vật và cũng không có chi tiết mô tả, chúng tôi không thể nào phân biệt được.

Tuy nhiên, với cây *Nervilia mekongensis*, loài *Nervilia* của VN sẽ là 9 cây và tổng số sẽ là 1178 giống.

HLVN